

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

SSA Barbara Trębska

w sprawie z powództwa Daniela O.
przeciwko COMPENSA Towarzystwu Ubezpieczeń SA
w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 grudnia 2009 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Okręgowego w S.
z dnia 17 czerwca 2009 r.,

**zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że obniża
zasądzoną nim kwotę 600 (sześćset) złotych do kwoty 150 (sto
pięćdziesiąt) złotych;**

oddala zażalenie w pozostałej części.

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w wyroku z dnia z dnia 27 kwietnia 2009 r., wydanym w sprawie o zasądzenie kwoty 33.000 zł z odsetkami, Sąd Rejonowy w L. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.542,50 zł z odsetkami tytułem zwrotu kosztów procesu. W zażaleniu na to postanowienie powód domagał się jego zmiany i zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu w kwocie wskazanej w złożonym przez niego przed sądem pierwszej instancji spisie kosztów, tj. w kwocie 8.799 zł. Pozwany, reprezentowany przez radcę prawnego, który prowadził sprawę już przed sądem pierwszej instancji, wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2009 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił zażalenie i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 600 zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego. Na uzasadnienie tego ostatniego rozstrzygnięcia powołał art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Na postanowienie o kosztach postępowania zażaleniowego (o kosztach procesu za instancję, w której rozpoznane zostało zażalenie) zawarte w postanowieniu Sądu Okręgowego powód wniósł zażalenie do Sądu Najwyższego. Zarzucił błędne obliczenie kosztów zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu zażaleniowym, naruszenie art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie i naruszenie art. 98 k.p.c. przez jego zastosowanie. Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez nieobciążenie go kosztami postępowania zażaleniowego.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wobec oddalenia zażalenia powoda pozwanemu, który zgłosił wniosek o przyznanie kosztów postępowania zażaleniowego (art. 109 § 1 k.p.c.),

przysługiwał zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik (wynik sprawy w postępowaniu zażaleniowym) zwrot kosztów postępowania zażaleniowego (art. 98 § 1 k.p.c.). W sprawie nie zachodził wypadek szczególnie uzasadniony, pozwalający na nieobciążanie go kosztami postępowania zażaleniowego (art. 102 k.p.c.). Wbrew przekonaniu skarżącego o istnieniu takiego wypadku nie świadczy dysproporcja pomiędzy kosztami procesu zasądzonymi w sprawie na rzecz powoda (4.542,50 zł) a kosztami postępowania zażaleniowego (zasądzonymi na rzecz pozwanego w kwocie 600 zł). Wprawdzie jedyną czynnością pozwanego w postępowaniu zażaleniowym było wniesienie odpowiedzi na zażalenie, ale dokonanie tej czynności przez pełnomocnika będącego radcą prawnym uzasadniało przyznanie mu wynagrodzenia, które należy do niezbędnych kosztów procesu poniesionych przez pozwanego (art. 98 § 3 k.p.c.). Ponieważ w postępowaniu zażaleniowym pozwany nie poniósł żadnych innych kosztów, Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. należy mu się zwrot kosztów tego postępowania obejmujący jedynie wynagrodzenie radcy prawnego za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażaleniowym, przy czym ze względu na podjęte czynności i nakład pracy przy ich dokonaniu (art. 109 § 2 k.p.c.) wynagrodzenie to powinno odpowiadać minimalnej stawce opłat za czynności radców prawnych, określonej za prowadzenie sprawy przez radcę prawnego w postępowaniu zażaleniowym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.; dalej – „rozporządzenie”).

Stosownie do § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia stawka minimalna za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażaleniowym przed sądem okręgowym wynosi 25 % stawki minimalnej, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny – 50% stawki minimalnej, w obu wypadkach nie mniej niż 60 zł. Według § 4 ust. 1 rozporządzenia wysokość stawki minimalnej w postępowaniu rozpoznawczym zależy od wartości przedmiotu sprawy lub jej rodzaju. W sprawach o zasądzenie świadczenia pieniężnego wysokość stawki minimalnej zależy od wartości przedmiotu sprawy. Wysokość tej stawki określa § 6 rozporządzenia.

W zaskarżonym postanowieniu za podstawę ustalenia stawki minimalnej za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażaleniowym przez radcę prawnego Sąd Okręgowy przyjął stawkę minimalną właściwą dla wartości przedmiotu sprawy (wartości przedmiotu sporu), w której wydane zostało zaskarżone postanowienie, t.j. kwotę 33.000 zł. Stawka minimalna od tej kwoty wynosi bowiem 2400 zł (§ 6 pkt 5 rozporządzenia), a 25 % od tej kwoty (§ 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia) to 600 zł. Zarzucając błędne określenie wysokości kosztów zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu zażaleniowym skarżący uważa zaś, że wartością tą jest wskazana w zażaleniu, jako wartość przedmiotu zaskarżenia, kwota 4.800 zł (zapewne jako różnica pomiędzy zasądzonymi kosztami procesu – 8.799 zł i kosztami żądanymi – 4.542,50 zł), a ponieważ stawka minimalna od tej kwoty wynosi 600 zł, a 25% tej kwoty to 150 zł, to najwyżej w takiej wysokości powinien należeć się pozwanemu zwrot kosztów postępowania zażaleniowego. Rozstrzygnięcie zażalenia wymaga więc zajęcia stanowiska co do tego, co stanowi podstawę zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego w zakresie opłaty za prowadzenie sprawy przez radcę prawnego, gdy zażalenie dotyczy kosztów postępowania. Chodzi o to czy podstawą tą jest stawka minimalna za czynności radcy prawnego, zależna od wartości przedmiotu lub rodzaju sprawy, w której wniesione zostało zażalenie, czy też zależy ona od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Rozporządzenie w § 2 ust. 2 stanowi, że podstawę zasądzenia opłaty za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego stanowią stawki minimalne określone w rozporządzeniu. Według zaś § 4 ust. 2 rozporządzenia wysokość stawki minimalnej zależy od wartości przedmiotu sprawy lub jej rodzaju, a w postępowaniu egzekucyjnym – od wartości egzekwowanego świadczenia. Rozporządzenie, w przeciwieństwie do kodeksu postępowania cywilnego (zob. art. 126¹ § 1, 2 i 3, art. 130² § 5, art. 368 § 2, art. 398⁴ § 3) i ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) (zob. art. 12 ust. 1), nie posługuje się pojęciem wartości przedmiotu zaskarżenia. Nie ulega jednakże wątpliwości i taka też jest od lat ukształtowana praktyka, że na gruncie rozporządzenia przez wartość przedmiotu sprawy w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym rozumie się wartość przedmiotu

zaskarżenia apelacją i skargą kasacyjną. Także przez wartość przedmiotu sprawy w postępowaniu zażaleniowym, gdy zażalenie wniesiono na postanowienie kończące postępowanie w sprawie (np. o odrzuceniu pozwu czy umorzeniu postępowania), przez wartość przedmiotu sprawy rozumie się wartość przedmiotu zaskarżenia. Jeżeli zażalenie dotyczy rozstrzygnięcia o kosztach procesu (kosztach postępowania) również naturalnym jest przyjęcie, że wartością przedmiotu sprawy w postępowaniu zażaleniowym jest w rozumieniu rozporządzenia wartość przedmiotu zaskarżenia. Przyjęcie, że jest nią wartość przedmiotu sprawy oznaczająca wartość przedmiotu sporu w sprawie powodowałoby, że w sytuacji, gdy spór dotyczy określonych kwot z tytułu kosztów procesu, jego rozpoznanie na skutek zażalenia pociągałoby nieraz zupełnie niewspółmierne wydatki związane z opłatą za czynności radcy prawnego w postępowaniu zażaleniowym. Za wartość przedmiotu zaskarżenia zażaleniem postanowienia o kosztach procesu trzeba uznać wysokość kosztów, których dotyczy zażalenie, tj. kosztów, których zasądzenie bądź niezasądzenie skarżący kwestionuje w zażaleniu.

Należy zauważyć, że wobec tego, iż regulacja zawarte w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. dotyczącym opłat za czynności radców prawnych jest taka sama jak w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), ustalenie kosztów postępowania zażaleniowego na postanowienie o kosztach procesu, obejmujących opłatę za czynności adwokackie w tym postępowaniu następuje na takich samych zasadach jak ustalenie kosztów obejmujących opłatę za czynności radców prawnych.

Z przytoczonych względów należało przyjąć, że wartością przedmiotu sprawy w postępowaniu zażaleniowym prowadzonym na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w L. z dnia 17 czerwca 2009 r. o kosztach procesu jest kwota 4.257,50 zł (8.799,00 – 4.542,50 zł). Opłata za czynności radcy prawnego reprezentującego pozwanego w tym postępowaniu, odpowiadająca stawce minimalnej określonej w rozporządzeniu, wynosi więc 150 zł (§ 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia). W takiej więc wysokości podlegały zasądzeniu

od powoda na rzecz pozwanego poniesione przez niego koszty postępowania zażaleniowego (art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c.). Zatem Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁶ i art. 398¹⁴ k.p.c., odpowiednio zmienił zaskarżone postanowienie, a w pozostałej części oddalił zażalenie.